

СУДИННІ РОСЛИНИ ТЕРИТОРІЇ ТОРФОВИЩА “БІЛОГОРЩА” (М. ЛЬВІВ)

ОЛЕКСАНДР ТИМОФІЙОВИЧ КУЗЯРІН

Кузярін О. Т. Судинні рослини території торфовища “Білогорща” (м. Львів) // Наукові основи збереження біотичної різноманітності. – 2010. – Том 1 (8), № 1. – С. 75-90. – ISSN 2220-3087.

Складено список судинних рослин для території торфовища “Білогорща” (Розточчя), що охоплює 739 видів із 394 родів, 103 родин, 58 порядків, 7 класів та 5 відділів. Проаналізовано розподіл видів за провідними родами та родами. Виявлено сучасні локалітети 33 раритетних видів, з яких два види входять до I Додатку Бернської конвенції, 16 до Червоної книги України, а 14 видів є регіонально-рідкісними. Місцезнаходження 10 раритетних видів із загальнодержавним соціологічним статусом (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *D. maculata* (L.) Soó, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz, *Huperzia selago* (L.) Bernh. ex Schrank et C. Mart., *Liparis loeselii* (L.) Rich., *Lycopodiella inundata* (L.) Holub, *Lycopodium annotinum* L., *Listera ovata* (L.) R. Br., *Orchis militaris* L., *Platanthera bifolia* (L.) Rich.) уперше наводяться для дослідженої території.

Ключові слова: торфовище, флора, судинні рослини, раритетні види

Низинне торфовище в околицях Білогорщі (колишнє село Пустомитівського р-ну Львівської обл., нещодавно приєднане до м. Львів) ще від другої половини XIX століття привертало увагу багатьох дослідників, зокрема ботаніків, палеоботаніків, зоологів. Цей цікавий природний об’єкт, що відзначався однією з найчисельніших популяцій *Betula humilis* Schrank та локалітетами інших раритетних видів рослин (*Carex chordorrhiza* Ehrh., *Pedicularis sceptrum-carolinum* L., *Salvinia natans* (L.) All., *Saxifraga hirculus* L., *Swertia perennis* L., *Tofieldia calyculata* (L.) Wahlenb. тощо), а також оригінальною водно-болотною фауною (*Rana arvalis* Nilss., *Carabus menetriesi* Humm. тощо) до 50-х років минулого століття зараховували до найцінніших пам’яток природи в околицях Львова (Szafer, 1914).

У провідних гербаріях Львова (LW, LWS) з цієї території представлені фрагментарні, переважно давні збори Г. Лобаржевського (1853-1856, 1859, 1860), А. Ремана, В. Тинецького (1867), Ш. Труша (1877), Б. Блоцького (1889, 1890, 1908), Е. Волощак (1886, 1892), М. Раціборського (1909), Е. Іваницького (1927), Й. Мондальського (1929), О. Мриц (1934, 1935), Т. І. Фотинюка (1934), Е. Турчинського (1936), М. Г. Попова (1945), К. А. Малиновського (1950) та інших. На сьогодні для території торфовища “Білогорща” складено список мохоподібних (Marchantiophyta, Bryophyta), що нараховує 102 види з 58 родів, 30 родин, 13 порядків, 5 класів та 2 відділів (Кузярін, 2010).

Зважаючи на колишнє високе фітосоціологічне значення торфовища “Білогорща” та відсутність даних щодо змін його рослинного покриву внаслідок антропогенної трансформації, метою проведених досліджень було здійснення інвентаризації спонтанної флори цієї території для з’ясування її флористичного різноманіття і фітосоціологічної репрезентативності, а також започатку-

вання ботанічного моніторингу.

Матеріали та методика досліджень

Флористичні дослідження проводили детально-маршрутним методом з використанням класичних методик упродовж 2008 та 2009 років.

Торфовище “Білогорща” розташоване на південній межі Розточчя в північно-східній частині Білогорсько-Мальчицької прохідної долини, що з’єднує Львівську улоговину й долину Полтви з широтним відрізком долини р. Верещиця (Природа ..., 1972). Зазначена територія слугувала шляхом стоку льодовикових вод, з часом на ній утворилося торфове болото з оселищами реліктових рослин. За районуванням боліт України (Брадів, 1973) торфовище “Білогорща” належить до торфово-болотної області Малого Полісся з Розточчям.

Торфовище оточене житловими масивами Залізничного району м. Львів. На півдні воно межує з лісопарком і населеним пунктом Білогорща, а на півночі – з мікрорайоном Рясне. Його східна межа пролягає в околицях мікрорайону Левандівка та наближається до насипів залізничних колій станції Клепарів. На заході територія дослідження обмежена фрагментом кільцевої автотраси сполучення Холодновідка-Рясне зі суміжними лісонасадженнями та окремими забудовами. Довжина торфовища становить 5250 м, ширина – 2100 м, площа – близько 7,3 км² (730 га). Відносна висота рельєфу становить 290-310 м н. р. м. Максимальна глибина торфового покладу (до проведення його промислових розробок) становила 7,25 м (Tumrakiewicz, 1928).

Від 50-х до 70-х років минулого сторіччя на зазначеній території проводилися промислові торфорозробки відкритим кар’єрним способом. Після завершення торфовидобувних робіт була здійснена осушувальна меліорація системою відкритих дренажних каналів. Значні осушені площі у північній та північно-східній частинах торфовища від 80-90-х років використовуються як тимчасові земельні ділянки дачного типу. Біотопи території періодично потерпають від різномасштабних пожеж. Окрім заростаючих торфокар’єрів і численних сміттєзвалищ тут широко представлені інші антропогенні ландшафти, зокрема меліоровані низинні луки (деградовані сінокоси й пасовища), перелоги, фрагменти паркових насаджень, водні, селитебні та техногенні ландшафти. Через територію торфовища прокладено водопровід, а в каналізовані потічки спрямовано стічні води з навколишніх житлових масивів. На піщаних еолових утвореннях край торфовища часто трапляються стихійні кар’єри.

Під час підготовки інвентаризаційного списку спонтанно поширених судинних рослин для території торфовища “Білогорща” використано матеріали власних польових досліджень, гербарних колекцій (LW, LWS, KW) та літературних джерел (Trusz, 1882; Raciborski, 1910 a, b, 1911; Szafer, 1914; Tumrakiewicz, 1928; Mađalski 1937). У пропонованому списку родини розміщені за філогенетичною системою А. Л. Тахтаджяна, а роди та види – в абетковому порядку. Номенклатуру таксонів наведено за новітнім списком судинних рослин України (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999). Для видів, не підтверджених сучасними флорографічними даними, зазначено останній гербарний збір (ак-

ронім гербарію, прізвище колектора та рік збору) або ж літературне джерело (автор, рік видання). Інвазійні види, представлені під час обстеження території лише молодими вегетативними особинами переважно у складі рудеральних угруповань (на перелогах, сміттєзвалищах, узбіччях польових доріг тощо), позначено в дужках літерою “j”. Сучасні місцезнаходження значної кількості видів рослин задокументовано гербарними зборами, що зберігаються переважно у гербарії Державного природознавчого музею НАН України (LWS).

Автор щиро вдячний за надані консультації та критичне опрацювання гербарних зразків (*Rubus* spp., *Alchemilla* spp. та *Festuca* spp.) В. І. Гончаренку (Львівський національний університет ім. І.Франка), Н. М. Сичак та І. О. Беднарській (Інститут екології Карпат НАН України).

Результати досліджень

Інвентаризаційний список спонтанних судинних рослин, відзначених на території торфовища “Білогорща”, нараховує 739 видів. За таксономічною структурою вони належать до 394 родів, 103 родин, 58 порядків, 7 класів та 5 відділів.

Список судинних рослин з території торфовища “Білогорща”

Lycopodiaceae

Lycopodiella inundata (L.) Holub
Lycopodium annotinum L.
L. clavatum L.

Huperziaceae

Huperzia selago (L.) Bernh. ex Schrank et C. Mart.

Equisetaceae

Equisetum arvense L.
E. fluviatile L.
E. hyemale L.
E. palustre L.
E. sylvaticum L.
E. variegatum Schleich. ex Weber et Mohr

Ophioglossaceae

Ophioglossum vulgatum L.

Thelypteridaceae

Thelypteris palustris Schott

Athyriaceae

Athyrium filix-femina (L.) Roth

Dryopteridaceae (= Aspidiaceae)

Dryopteris carthusiana (Vill.)
H. P. Fuchs
D. cristata (L.) A. Gray
D. filix-mas (L.) Schott

Salviniaceae

Salvinia natans (L.) All. (Raciborski, 1910)

Pinaceae

Picea abies (L.) H. Karst. (j)
Pinus sylvestris L.

Ceratophyllaceae

Ceratophyllum demersum L.

Ranunculaceae

Anemone nemorosa L.
A. ranunculoides L.
Batrachium trichophyllum (Chaix)

Bosch

Caltha palustris L.
Clematis vitalba L.
Ranunculus acris L.
R. auricomus L.
R. flammula L.
R. lingua L.
R. polyanthemos L.
R. repens L.
R. sardous Crantz
R. sceleratus L.
Thalictrum lucidum L.
Trollius europaeus L.

Papaveraceae

Chelidonium majus L.
Papaver dubium L.
P. rhoeas L.
P. somniferum L.

Ulmaceae

Ulmus glabra Huds. (j)
U. laevis Pall. (j)

Cannabaceae

Cannabis ruderalis Janisch.
Humulus lupulus L.

Urticaceae

Parietaria officinalis L.
Urtica dioica L.
U. urens L.

Fagaceae

Fagus sylvatica L.
Quercus robur L.
Q. rubra L. (= *Q. borealis* Michx.) (j)

Betulaceae

Alnus glutinosa (L.) P. Gaertn.
Betula humilis Schrank (LWS:
Малиновський, 1950)
B. pendula Roth
B. pubescens Ehrh.

Corylaceae

Carpinus betulus L.
Corylus avellana L. (j)

Juglandaceae

Juglans cinerea L. (j)
J. regia L. (j)

Phytolaccaceae

Phytolacca americana L.

Caryophyllaceae

Arenaria serpyllifolia L.
Cerastium arvense L.
C. holosteoides Fries
Cockcyganthe flos-cuculi (L.) Fourr.
(= *Coronaria flos-cuculi* (L.) A. Br.)
Dianthus armeria L.
D. barbatus L.
D. deltoides L.
D. stenocalyx Juz.
Gypsophila paniculata L.
Herniaria glabra L.
Melandrium album (Mill.) Garcke
M. dioicum (L.) Coss et Germ.
Myosoton aquaticum (L.) Moench
Sagina nodosa (L.) Fenzl
S. procumbens L.
Saponaria officinalis L.
Scleranthus perennis L.
Spergula arvensis L.
Spergularia rubra (L.) J. Presl et
C. Presl
Stellaria graminea L.
S. media (L.) Vill.
S. nemorum L.
S. palustris Retz.

Amaranthaceae

Amaranthus blitum L. (= *A. lividus* L.)
A. caudatus L.
A. cruentus L. (= *A. paniculatus* L.)
A. powellii S. Watson (= *A. chloro-*
stachys Willd.)
A. retroflexus L.

Chenopodiaceae

- Atriplex hortensis* L.
A. micrantha C. A. Mey.
A. oblongifolia Waldst. et Kit.
A. patula L.
A. sagittata Borkh.
Beta vulgaris L.
Chenopodium album L.
C. glaucum L.
C. hybridum L.
C. polyspermum L.
Kochia scoparia (L.) Schrad.
 var. *trichophylla* (Voss) Boom
Salsola tragus L. s. str.
 (= *S. ruthenica* Iljin)

Polygonaceae

- Bistorta officinalis* Delarbre (= *Polygonum bistorta* L.)
Fallopia convolvulus (L.) A. Löve
Persicaria amphibia (L.) Delarbre
P. dubia (Stein) Fourr. (= *Polygonum mite* Schrank)
P. hydropiper (L.) Delarbre (= *Polygonum hydropiper* L.)
P. lapathifolia (L.) Delarbre (= *Polygonum lapathifolium* L.)
P. maculosa S. F. Gray (= *Polygonum maculatum* Rafin., *Polygonum persicaria* L.)
P. minor (Huds.) Opiz (= *Polygonum minus* Huds.)
Polygonum aviculare L.
Reynoutria japonica Houtt.
Rumex acetosa L.
R. acetosella L.
R. confertus Willd.
R. conglomeratus Murray
R. crispus L.
R. hydrolapathum Huds.
R. maritimus L.
R. obtusifolius L.
R. stenophyllus Ledeb.

Plumbaginaceae

- Ceratostigma plumbaginoides* Bunge

Clusiaceae (Hypericaceae)

- Hypericum humifusum* L.
H. maculatum Crantz
H. perforatum L.
H. tetrapterum Fr.

Violaceae

- Viola arvensis* Murray
V. canina L.
V. palustris L.

Cucurbitaceae

- Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. et Nakai
Cucurbita pepo L.
Echinocystis lobata (Michx.) Torr. et Gray
Thladiantha dubia Bunge

Brassicaceae

- Alliaria petiolata* (M.Bieb.) Cavara et Grande
Alyssum calycinum L.
Arabidopsis thaliana (L.) Heynh.
Armoracia rusticana B. Gaertn., B. Mey. et Scherb.
Aurinia saxatilis (L.) Desv.
Barbarea vulgaris R.Br.
Berteroa incana (L.) DC.
Brassica campestris L.
B. napus L.
B. oleracea L.
Bunias orientalis L.
Capsella bursa-pastoris (L.) Medik.
Cardamine amara L.
C. pratensis L.
Cardaminopsis arenosa (L.) Hayek
Descurainia sophia (L.) Webb ex Prantl
Diplotaxis muralis (L.) DC.
Erucastrum gallicum (Wild.) O. E. Schulz

Erysimum cheiranthoides L.
Hesperis matronalis L.
Iberis umbellata L.
Lepidium campestre (L.) R. Br.
L. ruderale L.
Lobularia maritima (L.) Desv.
Matthiola bicornis (Sibth. et Smith)

DC.

Raphanus raphanistrum L.
R. sativus L.
Rorippa austriaca (Crantz) Besser
R. palustris (L.) Besser
R. sylvestris (L.) Besser
Sinapis alba L.
S. arvensis L.
Sisymbrium loeselii L.
S. officinale (L.) Scop.
Thlaspi arvense L.

Resedaceae

Reseda lutea L.

Salicaceae

Populus alba L.
P. balsamifera L. (j)
P. deltoides Marshall (j)
P. laurifolia Ledeb. (j)
P. nigra L.
P. tremula L.
Salix alba L.
S. aurita L.
S. babylonica L.
S. caprea L.
S. cinerea L.
S. fragilis L.
S. lapponum L.
S. pentandra L.
S. purpurea L.
S. rosmarinifolia L.
S. triandra L.
S. viminalis L.

Ericaceae

Calluna vulgaris (L.) Hull
Vaccinium myrtillus L.

V. vitis-idaea L.

Pyrolaceae

Orthilia secunda (L.) House
Pyrola minor L.
P. rotundifolia L.

Primulaceae

Hottonia palustris L.
Lysimachia nummularia L.
L. vulgaris L.
Naumburgia thyrsoflora (L.) Rchb.
Primula elatior (L.) Hill
P. veris L.

Tiliaceae

Tilia cordata Mill. (j)
T. platyphyllos Scop. (j)

Malvaceae

Alcea rosea L.
Althaea officinalis L.
Lavatera trimestris L.
Malope trifida Cav.
Malva sylvestris L.

Euphorbiaceae

Euphorbia cyparissias L.
E. peplus L.
E. stricta L.

Grossulariaceae

Grossularia uva-crispa (L.) Mill.
Ribes nigrum L.
R. rubrum L. aggr.

Crassulaceae

Hylotelephium maximum (L.) Holub
Sedum acre L.
S. spurium M. Bieb.

Saxifragaceae

Saxifraga hirculus L. (LWS:
Wołoszczak, 08.1892)

Parnassiaceae

Parnassia palustris L.

Droseraceae

Drosera rotundifolia L.

Rosaceae

Agrimonia procera Wallr.
Alchemilla glabra Neygenf.
A. gracilis Opiz (= *A. micans* Buser)
A. subcrenata Buser
Amelanchier spicata (Lam.) K. Koch
 (j)
Armeniaca vulgaris Lam. (j)
Aronia melanocarpa (Michx.) Elliot
Cerasus avium (L.) Moench
C. mahaleb (L.) Mill.
C. vulgaris Mill.
Crataegus monogyna Jacq.
Filipendula denudata (J. Presl et
 C. Presl) Fritsch
Fragaria × *ananassa* (Duchesne)
 Duchesne
F. vesca L.
Geum × *intermedium* Ehrh.
G. rivale L.
G. urbanum L.
Malus domestica Borkh. (j)
M. sylvestris Mill.
Padus avium Mill.
P. serotina (Ehrh.) Ag.
Persica vulgaris Mill. (j)
Physocarpus opulifolius (L.) Maxim.
Potentilla alba L. (LWS: Łobar-
 żewski, 1860)
P. anserina L.
P. argentea L.
P. erecta (L.) Raeusch.
P. neglecta Baumg. (= *P. impolita*
 Wahlenb.)
P. norvegica L.
P. palustris (L.) Scop.
P. reptans L.
P. supina L.
Poterium sanguisorba L.

Prunus divaricata Ledeb.
P. spinosa L.
Pyrus communis L.
Rosa canina L.
R. corymbifera Borkh.
R. majalis Herrm.
R. multiflora Thunb.
R. rugosa Thunb.
R. tomentosa Smith
Rubus caesius L.
R. gracilis J. Presl. et C. Presl.
 subsp. *gracilis*
R. idaeus L.
R. orthostachys O. Braun
R. plicatus Weihe et Nees
Sanguisorba officinalis L.
Sorbus aucuparia L.
Spiraea billiardii Hérincq.

Fabaceae

Astragalus glycyphyllos L.
Chamaecytisus ruthenicus (Fisch. ex
 Wołoszcz.) Klásková
Galega officinalis L.
Genista tinctoria L.
Lathyrus palustris L.
L. pratensis L.
L. sylvestris L.
L. tuberosus L.
Lotus corniculatus L.
L. uliginosus Schkuhr
Lupinus polyphyllus Lindl.
Medicago falcata L. aggr.
M. lupulina L.
Melilotus albus Medik.
M. officinalis (L.) Pall.
Ononis arvensis L.
Phaseolus vulgaris L.
Pisum sativum L.
Robinia pseudoacacia L.
Sarothamnus scoparius (L.)
 W. D. J. Koch
Securigera varia (L.) Lassen
Trifolium arvense L.
T. aureum Pollich

T. campestre Schreb.
T. dubium Sibth.
T. fragiferum L.
T. hybridum L.
T. medium L.
T. pratense L.
T. repens L.
Vicia angustifolia Reichard
V. cracca L.
V. faba L.
V. grandiflora Scop.
V. hirsuta (L.) S. F. Gray
V. sepium L.
V. sylvatica L.
V. tetrasperma (L.) Schreb.
V. villosa Roth

Lythraceae

Lythrum salicaria L.
Peplis portula L.

Onagraceae

Chamerion angustifolium (L.) Holub
(= *Chamaenerion angustifolium*
(L.) Scop.)
Epilobium adenocaulon Hausskn.
E. hirsutum L.
E. palustre L.
E. parviflorum Schreb.
E. roseum Schreb.
E. tetragonum L.
Oenothera biennis L.
O. glazioviana Micheli
O. rubricaulis Klebahn
O. tetragona Roth

Haloragaceae

Myriophyllum spicatum L.

Anacardiaceae

Rhus typhina L. (j)

Rutaceae

Phellodendron amurense Rupr. (j)

Aceraceae

Acer negundo L.
A. platanoides L.
A. pseudoplatanus L. (j)
A. saccharinum L. (j)

Hippocastanaceae

Aesculus hippocastanum L. (j)

Linaceae

Linum catharticum L.
L. usitatissimum L.

Oxalidaceae

Xanthoxalis stricta (L.) Small

Geraniaceae

Erodium cicutarium (L.) L'Her.
Geranium palustre L.
G. pratense L.
G. pyrenaicum Burm. f.
G. robertianum L.
G. sibiricum L.

Tropaeolaceae

Tropaeolum majus L.

Balsaminaceae

Impatiens balsamina L.
I. glandulifera Royle
I. parviflora DC.

Polygalaceae

Polygala amarella Crantz
P. comosa Schkuhr
P. vulgaris L.

Cornaceae

Swida alba (L.) Opiz
S. sanguinea (L.) Opiz
S. sericea (L.) Holub

Araliaceae

Hedera helix L.

Apiaceae

Aegopodium podagraria L.
Aethusa cynapium L.
Anethum graveolens L.
Angelica sylvestris L.
Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm.
Archangelica officinalis Hoffm.
Carum carvi L.
Chaerophyllum aromaticum L.
C. hirsutum L. (Tymrakiewicz, 1928)
C. temulum L.
Conium maculatum L.
Coriandrum sativum L.
Daucus carota L.
Heraclеum sibiricum L.
H. sosnowskyi Manden.
Laserpitium prutenicum L.
Oenanthe aquatica (L.) Poir.
Ostericum palustre (Besser) Besser
Pastinaca sylvestris Mill.
Peucedanum palustre (L.) Moench
Pimpinella saxifraga L.
Selinum carvifolia (L.) L.
Seseli libanotis subsp. *intermedium*
 (Rupr.) P. W. Ball
Siella erecta (Huds.) M. Pimen.
Torilis japonica (Houtt.) DC.

Celastraceae

Euonymus europaea L.
E. verrucosa Scop.

Rhamnaceae

Frangula alnus Mill.
Rhamnus cathartica L.

Vitaceae

Parthenocissus quinquefolia (L.)
 Planch.
Vitis vinifera L. (j)

Loranthaceae

Viscum album L.

Oleaceae

Fraxinus excelsior L.

F. lanceolata Borkh. (j)
Ligustrum vulgare L.
Syringa vulgaris L. (j)

Elaeagnaceae

Hippophae rhamnoides L.

Caprifoliaceae

Lonicera tatarica L.
Sambucus nigra L.
S. racemosa L.
Symphoricarpus albus (L.) S. F. Blake
 (= *S. rivularis* Suksdorf)
Viburnum opulus L.

Valerianaceae

Valeriana officinalis L.
V. simplicifolia (Rchb.) Kabath

Dipsacaceae

Dipsacus laciniatus L.
D. sylvestris Huds.
Knautia arvensis (L.) Coult.
Scabiosa ochroleuca L.
Succisa pratensis Moench

Apocynaceae

Vinca minor L.

Gentianaceae

Centaurium erythraea Rafn
Gentiana pneumonanthe L.
Swertia perennis L. (LWS: Łobar-
 zewski, 1860)

Menyanthaceae

Menyanthes trifoliata L.

Rubiaceae

Cruciata glabra (L.) Ehrend.
C. laevipes Opiz
Galium aparine L.
G. boreale L.
G. mollugo L.
G. odoratum (L.) Scop.

G. palustre L.
G. rivale (Sibth. et Smith) Griseb.
G. uliginosum L.
G. verum L.

Polemoniaceae

Polemonium caeruleum L.

Convolvulaceae

Calystegia sepium (L.) R. Br.
Convolvulus arvensis L.
Ipomoea purpurea (L.) Roth

Boraginaceae

Anchusa officinalis L.
Echium vulgare L.
Lycopsis arvensis L.
Myosotis arvensis (L.) Hill
M. nemorosa Besser
M. scorpioides L.
M. micrantha Pall. ex Lehm.
Symphytum officinale L.

Solanaceae

Datura stramonium L.
Lycopersicon esculentum Mill.
Nicandra physalodes (L.) P. Gaertn.
Petunia × *atkinsiana* D. Don ex Loudon
Physalis franchetii Mast.
P. ixocarpa Brot. ex Hornem.
Solanum dulcamara L.
S. nigrum L.
S. tuberosum L.

Scrophulariaceae

Chaenorrhinum minus (L.) Lange
Cymbalaria muralis P. Gaertn.,
B. Mey. et Scherb.
Euphrasia rostkoviana Hayne
E. stricta D. Wolff ex J. F. Lehm.
Linaria vulgaris Mill.
Odontites vulgaris Moench
Pedicularis palustris L. (LWS: Мриц,
20.06.1935)
P. sceptrum-carolinum L. (LWS:

Lobarzewski, 1860)
P. sylvatica L.
Rhinanthus minor L.
R. vernalis (N. Zinger) Schischk. et
Serg.

Scrophularia nodosa L.
S. umbrosa Dumort.
Verbascum lychnitis L.
V. nigrum L.
V. phlomoides L.
Veronica anagallis-aquatica L.
V. arvensis L.
V. beccabunga L.
V. chamaedrys L.
V. dillenii Crantz
V. filiformis Smith
V. longifolia L.
V. officinalis L.
V. persica Poir.
V. scutellata L.
V. serpyllifolia L.

Lentibulariaceae

Utricularia australis R. Br. (LWS:
U. neglecta Lehm, Raciborski,
05.09.1909)
U. vulgaris L.

Plantaginaceae

Plantago lanceolata L.
P. major L.

Verbenaceae

Verbena officinalis L.

Lamiaceae

Acinos arvensis (Lam.) Dandy
Ajuga reptans L.
Ballota nigra L.
Betonica officinalis L.
Elsholtzia ciliata (Thunb.) Hyl.
Galeopsis bifida Boenn.
G. pubescens Besser
G. speciosa Mill.
G. tetrahit L.

Glechoma hederacea L.
Lamium album L.
L. maculatum (L.) L.
L. purpureum L.
Leonurus cardiaca L.
Lycopus europaeus L.
Mentha aquatica L.
M. arvensis L.
M. longifolia (L.) Huds.
M. × piperita L.
M. × verticillata L.
M. × villosa Hudson
M. ucrainica Klokov
Nepeta cataria L.
Origanum vulgare L.
Perilla nankinensis (Lour.) Desne
Prunella vulgaris L.
Scutellaria galericulata L.
Stachys palustris L.
Thymus pulegioides L. aggr.

Callitrichaceae

Callitriche cophocarpa Sendtner

Campanulaceae

Campanula cervicaria L.
C. patula L.
C. rapunculoides L.
Jasione montana L.

Asteraceae

Achillea millefolium agg.
Ageratum houstonianum Mill.
Ambrosia artemisiifolia L.
Anthemis arvensis L.
A. cotula L.
Arctium lappa L.
A. nemorosum Lej.
A. tomentosum Mill.
Artemisia absinthium L.
A. annua L.
A. campestris L.
A. vulgaris L.
Aster dumosus L.
A. laevis L.

A. novae-angliae L.
A. novi-belgii L.
A. × salignus Willd.
Bellis perennis L.
Bidens cernua L.
B. frondosa L.
B. tripartita L.
Calendula officinalis L.
Callistephus chinensis (L.) Nees
Carduus acanthoides L.
C. crispus L.
Carlina vulgaris L.
Centaurea jacea L.
C. stoebe L. (= *C. rhenana* Boreau)
C. scabiosa L.
Cichorium intybus L.
Cirsium arvense (L.) Scop.
C. canum (L.) All.
C. oleraceum (L.) Scop.
C. palustre (L.) Scop.
C. rivulare (Jacq.) All.
C. vulgare (Savi) Ten.
Conyza canadensis (L.) Cronq.
Cosmos bipinnatus Cav.
Crepis biennis L.
C. capillaris (L.) Wallr.
C. tectorum L.
Dahlia pinnata Cav.
Erigeron acris L.
Eupatorium cannabinum L.
Filago arvensis L.
Galinsoga parviflora Cav.
G. urticifolia (Kunth) Benth. (= *Galinsoga ciliata* (Rafin.) Blake)
Gnaphalium sylvaticum L.
G. uliginosum L.
Helianthus annuus L.
H. tuberosus L.
Helichrysum arenarium (L.) Moench
Hieracium sabaudum L. aggr.
H. umbellatum L.
Hypochoeris radicata L.
Inula britannica L.
Iva xanthifolia Nutt.
Lactuca serriola L.

L. tatarica (L.) C. A. Mey.
Lapsana communis L.
Leontodon autumnalis L.
L. hispidus L.
Lepidotheca suaveolens (Pursh) Nutt.
Leucanthemum vulgare Lam.
Onopordum acanthium L.
Petasites hybridus (L.) P. Gaertn.,
B. Mey. et Scherb.
Phalacrologium annuum (L.) Dumort.
Picris hieracioides L.
Pilosella × *caespitosa* (Dumort)
P. D. Sell et C. West
P. × *flagellaris* (Willd.) Arv.-Touv.
(LWS: *Hieracium flagellare* Willd.
subsp. *helobium* l. *gunuinum*
Rehm., Rehman, sine dat.)
P. officinarum F. Schult. et Sch. Bip.
P. × *polymastix* (Peter) Holub
P. praealta (Vill. ex Goehn) F. Schultz
et Sch. Bip.
P. × *roxolanica* (Rehman) Soják
Ptarmica vulgaris Blackw. ex DC. fl.
pleno
Pyrethrum parthenium (L.) Smith
Rudbeckia laciniata L. 'Goldball'
R. hirta L.
Senecio jacobaea L.
S. vernalis Waldst. et Kit.
S. viscosus L.
S. vulgaris L.
Serratula tinctoria L.
Silybum marianum (L.) P. Gaertn.
Solidago canadensis L.
S. serotinoidea A. Löve et D. Löve
(*S. serotina* Ait.)
S. virgaurea L.
Sonchus arvensis L.
S. oleraceus L.
S. palustris L.
Tagetes patula L.
Tanacetum vulgare L.
Taraxacum officinale Wigg. aggr.
Tephrosia palustris L. Fourr.
T. crispa (Jacq.) Rechb.

Tragopogon major Jacq.
Tripleurospermum inodorum (L.)
Sch. Bip.
Tussilago farfara L.
Xanthium albinum (Widder)
H. Scholz
X. strumarium L.

Alismataceae

Alisma plantago-aquatica L.

Hydrocharitaceae

Elodea canadensis Michx.

Juncaginaceae

Triglochin palustre L.

Potamogetonaceae

Potamogeton acutifolius Link (LWS:
Raciborski, 05.09.1909)
P. berchtoldii Fieber (LWS:
Wołoszczak, 09.1892)
P. crispus L.
P. lucens L.
P. natans L.
P. nodosus Poir.

Najadaceae

Najas marina L. (= *N. major*,
Raciborski, 1910)

Melanthiaceae

Tofieldia calyculata (L.) Wahlenb.
(LW: Чирковський, Гарина,
17.07.1957)
Veratrum lobelianum Bernh.

Hemerocallidaceae

Hemerocallis fulva (L.) L.

Convallariaceae

Majanthemum bifolium (L.)
F. W. Schmidt

Asparagaceae

Asparagus officinalis L.

Iridaceae

- Gladiolus imbricatus* L. (LWS: sine coll., 07.1934)
Iris pseudacorus L.

Orchidaceae

- Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó
D. maculata (L.) Soó
D. majalis (Rchb.) P. F. Hunt et Summerhayes
Epipactis helleborine (L.) Crantz
E. palustris (L.) Crantz
Liparis loeselii (L.) Rich.
Listera ovata (L.) R. Br.
Orchis militaris L.
Platanthera bifolia (L.) Rich.

Juncaceae

- Juncus alpinoarticulatus* Chaix ex Vill.
J. articulatus L.
J. bufonius L.
J. capitatus Weigel (LWS: Łobarzewski, 1860)
J. compressus Jacq.
J. conglomeratus L.
J. effusus L.
J. inflexus L.
J. tenuis Willd.
Luzula campestris (L.) DC.
L. multiflora (Ehrh.) Lej.
L. pilosa (L.) Willd.

Cyperaceae

- Blysmus compressus* (L.) Panz. ex Link
Carex acuta L.
C. acutiformis Ehrh.
C. appropinquata Schum.
C. brizoides L.
C. cespitosa L.
C. chordorrhisa Ehrh. (LWS: Mańdalski, 1929)
C. cinerea Poll.
C. contigua Hoppe

- C. davalliana* Smith
C. diandra Schrank (LWS: Wołoszczak, 26.05.1886)
C. echinata Murray
C. elata All.
C. elongata L. (Tymrakiewicz, 1928)
C. flacca Schreb.
C. flava L.
C. hartmanii Gajand.
C. hirta L.
C. lachenalii Schkuhr.(= *C. leporina* L.)
C. lasiocarpa Ehrh.
C. lepidocarpa Tausch
C. limosa L. (LWS: Łobarzewski, 1860)
C. nigra (L.) Reichard
C. pallescens L.
C. panicea L.
C. paniculata L.
C. pilulifera L.
C. pseudocyperus L.
C. rostrata Stokes
C. sylvatica Huds.
C. vesicaria L.
C. viridula Michx. (= *C. serotina* Mérat.)
C. vulpina L.
Eleocharis palustris (L.) Roem. et Schult.
Eriophorum angustifolium Honck.
E. latifolium Hoppe (LWS: Мриц, 20.06.1935)
E. vaginatum L.
Scirpus sylvaticus L.
S. tabernaemontani C. C. Gmel.

Poaceae

- Agrostis canina* L.
A. capillaris L.
A. gigantea Roth
A. stolonifera L.
Alopecurus aequalis Sobol.
A. geniculatus L.
Anisantha tectorum (L.) Nevski
Anthoxanthum odoratum L.

Apera spica-venti (L.) P. Beauv.
Arrhenatherum elatius (L.) J. Presl et
C. Presl
Avena sativa L.
Briza media L.
Bromopsis inermis (Leys.) Holub
Bromus commutatus Schrad.
B. hordeaceus L.
Calamagrostis canescens (Weber)
Roth
C. epigeios (L.) Roth
Catabrosa aquatica (L.) P. Beauv.
Ceratochloa carinata (Hook. et Arn.)
Tutin
Cynosurus cristatus L.
Dactylis glomerata L.
Deschampsia cespitosa (L.) P. Beauv.
Digitaria sanguinalis (L.) Scop.
Echinochloa crusgalli (L.) P. Beauv.
Elytrigia repens (L.) Nevski
Eragrostis pilosa (L.) P. Beauv.
Festuca arundinacea Schreb.
F. gigantea (L.) Vill.
F. ovina L.
F. pratensis Huds.
F. rubra L. s. str.
F. tenuifolia Sibth.
Glyceria fluitans (L.) R.Br.
G. maxima (C. Hartm.) Holmberg
Helictotrichon pubescens (Huds.)
Pilg.
Holcus lanatus L.
H. mollis L.
Hordeum murinum L.
Lolium multiflorum Lam.
L. perenne L.

Molinia caerulea (L.) Moench
Nardus stricta L.
Panicum miliaceum L.
Phalaroides arundinacea (L.) Rausch.
Phleum pratense L.
Phragmites australis (Cav.) Trin. ex
Steud.
Poa annua L.
P. compressa L.
P. palustris L.
P. pratensis L.
P. trivialis L.
Puccinellia distans (Jacq.) Parl.
Setaria glauca (L.) P. Beauv.
S. italica (L.) P. Beauv.
S. viridis (L.) P. Beauv.
Sieglingia decumbens (L.) Bernh.
Triticum aestivum L.
Zea mays L.

Lemnaceae

Lemna gibba L.
L. minor L.
L. trisulca L.
Wolffia arrhiza (L.) Horkel ex Wim-
mer

Sparganiaceae

Sparganium emersum Rehman
S. erectum L.

Typhaceae

Typha angustifolia L.
T. latifolia L.
T. laxmannii Lepech.

Висновки

Унаслідок детальних флорографічних досліджень, що проведені на тери-
торії торфовища “Білогорща”, виявлено 739 видів судинних рослин з 394
родів, 103 родин, 58 порядків, 7 класів та 5 відділів.

До десяти провідних родин належать: 1. *Asteraceae* (54 роди, 100 видів),
2. *Poaceae* (38, 58), 3. *Rosaceae* (24, 50), 4. *Cyperaceae* (6, 39), 5. *Fabaceae* (18,
39), 6. *Brassicaceae* (26, 35), 7. *Lamiaceae* (18, 29), 8. *Scrophulariaceae* (10, 27),

9. *Apiaceae* (22, 25), 10. *Caryophyllaceae* (14, 23). Родовий флористичний спектр формують: 1. *Carex* (32 види), 2. *Salix* (12), 3. *Veronica* (11), 4. *Polygonum* (9), 5. *Rumex* (9), 6. *Trifolium* (9), 7. *Galium* (8), 8. *Potentilla* (8), 9. *Mentha* (7), 10. *Vicia* (7). Кількісні характеристики провідних таксонів та їх позиції у флористичних спектрах загалом свідчать про бореальний характер флори торфовища.

Упродовж останніх 156 років (від 1853 р.) на території торфовища відзначено 42 раритетних види рослин. Серед них 33 види представлені сучасними локалітетами, у т. ч. два види (*Liparis loeselii* та *Ostericum palustre*) з Додатку I Бернської конвенції, 16 з третього видання Червоної книги України (Червона книга ..., 2009) та 14 регіонально-рідкісних видів для Львівської області. Місцезнаходження 10 раритетних видів із загальнодержавним соціологічним статусом (*Dactylorhiza incarnata*, *D. maculata*, *Epipactis helleborine*, *Huperzia selago*, *Liparis loeselii*, *Lycopodiella inundata*, *Lycopodium annotinum*, *Listera ovata*, *Orchis militaris*, *Platanthera bifolia*) уперше наводяться для дослідженої території.

Таким чином, особливості фізико-географічного розміщення та високі рівні флористичної і фітосоціологічної репрезентативності території торфовища “Білогорща” зумовлюють важливе значення цього природного об’єкту для збереження фіторізноманіття. Окрім цього досліджена територія, як модель антропогенно змінених та відновлюваних екосистем, є перспективним полігоном для екологічного моніторингу.

- БРАДИС С. М. Торфово-болотна область Малого Полісся // Торфово-болотний фонд УРСР, його районування та використання. – К.: Наук. думка, 1973. – С. 102-123.
- КУЗЯРІН О. Т. Мохоподібні (Marchantiophyta, Bryophyta) території торфовища “Білогорща” (Розточчя) // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2010. – Вип. 26. – С. 113-122.
- ПРИРОДА Львівської області / Ред. К. І. Геренчук. – Львів: Вища школа, 1972. – 151 с.
- ЧЕРВОНА книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.
- MAŁAŁSKI J. Botanischer Excursionsführer in die Gegend von Janów im Roztocze. – Kraków: Wydawnictwo Instytutu Botanicznego U. J., 1937. – 6 s.
- MOSYAKIN S., FEDORONCHUK M. Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist. – Kiev: Inst. Bot., 1999. – 345 p.
- RACIBORSKI M. Roślinność wód stojących okolicy Lwowa // Kosmos. – 1910 a. – Т. 35. – S. 44-65.
- RACIBORSKI M. Rośliny polskie (Plantae polonicae; Nr. 1-400) // Kosmos. – 1910 b. – Т. 35. – S. 739-767.
- RACIBORSKI M. Drobiazgi florystyczne // Kosmos. – 1911. – Т. 36. – S. 1096-1104.
- SZAFER W. Osobliwości i zabytki flory okolic Lwowa // Rozp. i Wiad. z Museum im. Dzieduszyckich. – 1914. – Т. 1, zesz. 1 i 2. – S. 102-109.
- TRUSZ S. Przyczynek do flory Galicyi // Kosmos. – 1882. – Т. 7. – S. 22-27; 135-144.
- TYMRAKIEWICZ W. Analiza pyłkowa torfowiska Biłohorszczy. // Kosmos. – Ser. A. – 1928. – Т. 53. – S. 656-668.

СОСУДИСТЫЕ РАСТЕНИЯ ТЕРРИТОРИИ ТОРФЯНИКА “БЕЛОГОРЩА” (г. ЛЬВОВ)

А. Т. КУЗЯРИН

Составлен список сосудистых растений для территории торфяника “Белогорща” (Расточье), включающий 739 видов из 394 родов, 103 семейств, 58 порядков, 7 классов и 5 отделов. Проанализировано распределение видов за ведущими семействами и родами. Выявлены современные локалитеты 33 раритетных видов, из которых два вида входят в I Приложение Бернской конвенции, 16 включены в Красную книгу Украины, а 14 видов являются регионально-редкостными. Местонахождения 10 раритетных видов с общегосударственным зоологическим статусом (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *D. maculata* (L.) Soó, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz, *Huperzia selago* (L.) Bernh. ex Schrank et C. Mart., *Liparis loeselii* (L.) Rich., *Lycopodiella inundata* (L.) Holub, *Lycopodium annotinum* L., *Listera ovata* (L.) R. Br., *Orchis militaris* L., *Platanthera bifolia* (L.) Rich.) впервые указываются для исследованной территории.

Ключевые слова: торфяник, флора, сосудистые растения, раритетные виды

VASCULAR PLANTS FOR THE TERRITORY OF THE PEATERY “BILOHORSHCHA” (LVIV)

A. T. KUZYARIN

The checklist of the vascular plants for the territory of the peatery “Bilohorshcha” has been compiled. Some 739 species from 394 genera, 103 families, 58 orders, 7 classes and 5 divisions are presented from the investigated area. The species distribution to the leading families and genera has been analysed. Present-day habitats of 33 rare species (two species from I Annex of Bern Convention, 16 from the Red Data Book of Ukraine and 14 regional rare species) are found. The locations of 10 rare species with state zoological status (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *D. maculata* (L.) Soó, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz, *Huperzia selago* (L.) Bernh. ex Schrank et C. Mart., *Liparis loeselii* (L.) Rich., *Lycopodiella inundata* (L.) Holub, *Lycopodium annotinum* L., *Listera ovata* (L.) R. Br., *Orchis militaris* L., *Platanthera bifolia* (L.) Rich.) have been recorded for the first time.

Key words: peatery, flora, vascular plants, rare species

Надійшла 09.11.2010

Прийнята до друку 20.12.2010

КУЗЯРИН О. Т. Державний природознавчий музей НАН України, вул. Театральна, 18, м. Львів, 79008, Україна; e-mail: kuzyarin@gmail.com

KUZYARIN A. T. State Museum of Natural History NAS of Ukraine, 18 Teatralna St., Lviv, 79008, Ukraine; e-mail: kuzyarin@gmail.com